

DE NOORD-BRABANDER

Stads- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS- PRIJS
voor de Stad 12.
Franko per post 14.

DICERE VERUM QUID VETAT
(Verschijnende driemaal in de week, Dingsdag, Donderdag en Zaterdag.)

ADVERTENTIEN
15 cents de regel
behalve 25 cents zegel

Noord-Brabant heeft vele grieven. Zij deelt die niet alle landelijke provincien, welke aan Holland zoo niet worden opgeofferd, althans verre gaande worden verwaarloosd en benadeeld. Zoodra de belangen der eersten in openbaren strijd zijn met die der laatsten, dan kan geen verzoeg zoo krachtig, geene noodzakelijkheid zoo dringend, zoo gebiedend gevorderd worden, dat niet de belangen der land-provincien worden opgeofferd aan die der beurs.

De beurs en altijd en alleen de beurs, ziedaar wat in Nederland beslist wat er gebeurd is, gebeuren moet, en gebetrent zal, zoolang de landelijke provincien onnoozel genoeg zullen zijn eenige afgevaardigden ter tweede kamer te zenden, die in strijd met hunne zending, niet de belangen des lands, maar den wil van het ministerie raadplegen, dat in Holland gezeteld onder den onmiddellijken invloed der geldmarkt geplaatst, geheel van de beurs afhankelijk is.

Holland alleen vaardigt de helft der vertegenwoordiging naar 's lands vergaderzaal af. Daardoor reeds oefent het eenen al te overwegenden invloed uit op alle vraagpunten van materieel belang. En niets kan ausergeschikt zijn, om de andere provincien in de keuze harer vertegenwoordigers omzigtig te doen zijn, ten einde mannen te benoemen wier onafhankelijke stem konde opwegen tegen den zoo alvermogenden invloed der beurs.

Het tegendeel heeft maar al te dikwijls plaats gehad. Jaren lang heeft men landelijke provinciale staten, gedwee als lammeren, staten-generaal zich benoemen, die het ministerie had aangewezen, of voorgesteld, of beschaamd, en die dan ook geheel aan het ministerie toegewijd, in alle gewichtige kwestien, hetzij zij zedelijke of materiële aard hadden, gouden, met de mannen der beurs instonden, en het algemeen welzijn voor de gunst van het ministerie opoffenden aan de onbegrijpelijkheid, verderfelijke eischen der beurs.

De gevolgen zijn bekend. De nalie gaat gebukt onder een schuldtenlast, die onoverkomelijk is, en met de heerschende koninkrijng, hoe langzamer ook, onafgeijlijk vordt. Wie heeft die schulden gemaakt, en in wiens belang? Niet in het belang der natie,

niet in het belang der landelijke provincien, zelfs niet in het belang van den landelijken stand van Holland. Zij zijn aangegaan, en verderve van hen allen, en niemand heeft er de voordeelen van genoten dan de beurspekulanten, die zich verrijkt hebben met de zuur verdiende penningen, van de nijverheid, van den landbouw en van den burgerstand.

Daarbij hebben wij een belastingstelsel, dat de enorme kapitalisten der beurs sparende, geheel op de nijdheid, de trafijken en fabrieken, op den landbouw, den kleinhandel, en den nering drijvenden burgerman drukt.

De kapitalist, zij voor zijne ijzeren kist, zijne talloze coupons met wellust onbelastbaar aflesnijden, terwijl de arme arbeiderman geene bete broods aan zijne hongerige kinderen kan uitdeelen, zonder dat de schatkist daarvan vooraf haar aandeel genomen heeft. Ook dat rampzalig systeem van belasting hebben wij te danken aan de eischen der beurs, die alle voordeelen van het rijk voor zich en de oligarchie heeft gemonopoliseerd, terwijl zij bijna niet deelt in de lasten. De landprovincien integendeel dragen den pijnlijken druk van al te hoog opgevoerde belastingen, deelen weinig in de voordeelen der schatkist, en worden, gewoonlijk, in hunne belangen opgeofferd aan de vorderingen der groothandels van Holland.

Dat heeft nu jaren geduurd. Zal dat blijven duren? Men heeft bij de debatten over de laatste groote wet gezien, hoeyer de beurs dat systeem durft drijven. De heer GEVERS VAN ENDEGEEST heeft de onbeschaamdheid gehad van openlijk ten aanzien van het gehele land, de strekking te kennen te geven, die wij hoven hebben aangewezen.

Nooit kon de heer GEVERS een' grooter dienst aan zijn land bewijzen. Wij danken hem voor zijne rondheid, ofschoon wij zijn beginsel verfoeijen.

Maar wij betreuren het, dat de leden der kamer, die de strekking kennen, uit een al te yer gedreven kiesch gevoel van parlementaire welvoegelijkheid, den openlijk toegeroepen handschoen niet openlijk hebben opgeheven. Hebben zij niet om de overtuiging, dat wij werkelijk worden opgeofferd aan de belangen der beurs en des groothandels, waartom zulks dan niet openlijk gezegd? Waarom

dan gezwegen, wanneer men in de volle vergadering durft bekennen, dat zulks moet zijn.

Ziedaar wat wij niet begrijpen. Wij willen gelooven, dat het voortzetten van dergelijke vraagpunten aanleiding kan geven tot hevige debatten, en vele onaangenaamheden. Maar het is niet mogelijk een einde te stellen aan dat verderfelijke misbruik, zonder de zaak met ronde woorden aan te tasten. En van den anderen kant, dat systeem van overheersching van de eene zijde, en van opoffering van de andere, is zoo hatelijk, zoo onrechtvaardig, zoo verfoeilijk, dat het genoeg is, hetzelfde in een helder daglicht te stellen, om het te doen in duigen vallen.

Wij hopen, dat iemand eindelijk den moed zal hebben zich aan dien strijd te wagen. En vooral hopen wij, dat de landprovincien, door de onderwindig geleerd, geene mannen ter vertegenwoordiging zullen afenden, dan die onafhankelijk besloten hebben, het algemeen Delang niet op te offeren aan de papierpacha's van Nederland.

PROVINCIE NOORD-BRABAND. AANBESTEDING.

Op den 30sten Mei 1844, des voormiddags ten elf ure, zal onder nadere goedkeuring van de Gedeputeerde staten der provincie Noord-Brabant door een der leden van gezegd collegie, en in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Staat in gemelde Provincie, op het stadhuis te Heusden, worden aangebesteed: het leggen en gereed maken der aardenaanritgaders het bestraten van dezelve, naar af de stad Heusden tot aan de sluiting des wegs, aan de zijde van de weg, welke onder de Gemeente Drunen ter lengte van 5400 Ellen.

Deze aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod. Het bestek, op hetwelk bovengemeld is, zal worden aangeleerd, zal, hoven en de te maken lokaal van het Gouvernement te Breda, te ter lezing liggen: te Breda bij de te in de woon te Drunen bij de weduwe van de te Blahont bij van Boxel in den hoed de weduwe van Wijngaarden, te Giesendam in het Regthuis; te Gorinchem bij van Oisterwijk te Gravenhage bij Smets in het Zuidhollandsch Koffijhuis; te Hertogenbosch in het Noordhollandsch Oud Stads-Brabandsch-Antwerpen-Brabant-hoyensch Stads-Holenaars Koffijhuis; te Middelburg in de logementen van de Leeuw, het Oud Keizershof en den Heusden bij H. J. Vanhoenslaede Kluis, te Drunen Herberg, te Nisuwkuik bij Paulus, te Breda

bij van Meurs aan de Oerbrug; te Breda...
Klemaar aan het Vaarwater...
te Waalwijk bij Pulles in het Eindhovensche Kof-
sijhuis en te Veensteden de Franse Sociëteit.

Zullende op de derde dag voor dien op welke
de aanbesteding bepaald is, de vereischte aansin-
slag in lokoven en gedrag, en tusschen de ver-
langd wordende inlichtingen te bekomen zijn, zoo
bij den Hoofd ingenieur als bij den provincialen
ingenieur jonkheer E. C. H. ridder van Rappard
te 's Hertogenbosch,

De Staatsraad, Gouverneur der Provincie
Noord-Brabant.

A. J. ROBERT.

DUITSCHLAND

De koning van Beieren heeft voor zijn vertrek
naar Italië de oprigting van een Franciskader kloos-
ter bevolen, en ten dien einde een som van 80,000 fl.
op zijne bijzondere kas aangewezen.

ENGELAND

LONDEN 15 Mei. Onder het voorzitterschap van
lord Ashley is den 11 dezer alhier eene vergadering
gehouden, tot vorming van een genootschap, ter
verbetering van den toestand der lagere volksklasse.
De bisschop van Salisbury, verscheidene andere
geestelijken, en enkele leden van het Lagerhuis
behoorden tot het getal der aanwezigen. De voor-
zitter ontwikkelde, in eene korte rede, het doel der
vereeniging; hetwelk, onder anderen, in het ver-
schaffen van betere woningen aan de behoeftigen,
zoo wel in de steden als ten platten lande, bestaan
zou. Hij achtte het onredelijk al de nadeelen aan
te wijzen welke voortvloeien uit het niet
zelden acht of tien personen in een en hetzelfde
vertrek slapen, nauwelijks ruim genoeg om een
persoon behoorlijk te huisvesten. Een tweede hoofd-
punt van het plan bestond in de uitbreiding van
het stelsel der verdediging van gronden, voor lan-
den, tainen en buiten, en opzichte in het op-
rigten van hulpschepen, die gelden ter leen
verstrekken zouden. Zijn lordschap verheelde zich
de moeilijkheden niet, met de uitvoering aan zoo-
danig plan verbonden, maar hij hoopte dat men
die te boven zou komen, door de vorming van
associatiën voor de verschillende graafschappen,
parochien en distrikten, en door briefwisseling met
geestelijken, magistraatspersonen, landeigenaars en
anderen.

Na lord Ashley hebben verscheidene anderen
der tegenwoordigen het woord gevoerd, en de
voorzitter heeft het midden gebragt, die eenparig
zijn aangenomen. Dezer toespraken bleek
onder anderen, hoe een gedurfd onderzoek heeft
aangetoond dat ergens midden in de hoofdstad,
niet ver van een der aanzienlijkste pleinen, zes
honderd vijf en twintig huisgezinten wonen die
ieder slechts een bed ten gebruike hebben. Ten
slotte is lord Ashley met algemeene stemmen tot
president van het comité benoemd, en is eene
lijst van de reeds gedane, waaronder zeer aan-
zienlijke afschrijvingen voorgelezen.

De laatst ontvangene berichten uit Noord-Ame-
rika vermelden dat de vereeniging van Texas met
de Vereenigde Staten binnen kort zou plaats hebben.
Volgens eenen brief van den sekretaris Wilkens
aan zijne lastgevers, is het verdrag reeds door den
president Tyler en de overige kontrakterende par-
tijën geteekend. Wel weet men nog niets officieels
omtrent de bepalingen, maar het volgende werd
diens aangaande als gerucht verhaald: aangaande
de grenscheidening wordt niets bepaald; de publieke
landerijen van Texas zullen aan de Staten worden
overgegeven, en de Staten zullen de schulden van
Texas betalen. Dit nieuw aangewonnen gewest zal
geestelijken voorrechten dan Florida genieten, en
slechts een afgevaardigde naar het kongres zenden,
tot dat de afgevaardigde zal zijn die in zijn gewest

als een staat in de unie zal opgenomen, dan wel
meer gewesten verdeeld worden.

De heer Prasc... minister...
... koninklijke...
... worden... tot bevestiging...
... de talrijke het land bewezene diensten.

— Uit Madrid berigt men dat de koningin met
hare moeder en zuster den 20 Mei over Valencia
naar Barcelona zal reizen, ten einde de baden te
gebruiken. De koningin zou omtrent zes weken
uit de hoofdstad blijven. De generaal Narvaez
is de eenige minister, welke haar zal vergezellen.

— De Messenger deelt het volgende telegraphisch
berigt mede:

Perpignan 13 mei.
Eene van de komende Engelsche stoomboot
heeft voorgisteren te Barcelona de tijding aange-
bragt van de beslechting der geschillen tusschen
den bey van Tunis en den koning van Sardinië.

PORTUGAL

De Londensche bladen behelzen berichten uit
Lissabon tot den 7 mei, waarin bitter wordt ge-
klaagd over de gunstige voorwaarden, die de ge-
neraals der koningin aan de opstandelingen van
Almeida, bij de kapitulatie, den 28 april met hen
gesloten, hebben verleend. Inzonderheid laakt men
het, dat aan den graaf Bonifaz, het hoofd van
den opstand, en de hem vergezellende officieren,
vrijheid is verleend, om met al hunne pak-goede-
ren, dat is met den roef der ongelukkige bewoners
van Almeida, naar Spanje te trekken. Het aantal
dier officieren bedraagt 43, dat der soldaten onder
hun bevel, die de wapenen hebben nedergelegd,
en aan wie hij de kapitulatie eigenlijk niets meer
dan lijfsbehoud is toegezegd, 724. — Uit Oporto
schrijft men, dat de kapitein Marchal, aan het
hoofd van 100 man voetvolk en 12 ruiters, nabij
Santa Cruz eene guerilla of rondstroopende bende
gheel heeft verslagen en verstrooid. De aanvoerder
dier bende en zeven andere manschappen waren
in den strijd gesneeveld.

In weerwil van het vermaassteren van Almeida,
duurde den 7 mei de opheffing der waarborgen
voor de persoonlijke vrijheid en voor de vrijheid
der drukpers, in Portugal nog voort. Men meende
evenwel, dat weldra een besluit aan den staats-
raad tot opheffing van dien buitengewonen staat
van zaken zou worden voorgelegd; maar daarbij
zou tevens het tijdstip, voor de bijeenkomst der
kortes tot den 1sten november worden verscho-
ven. Het Portugesche ministerie zou die tusschen-
tijd te baat nemen, om, in navolging van hetgeen
in Spanje plaats schijnt te zullen hebben, het land
bij besluiten, zonder medewerking der wetgevende
kamers te organiseren.

FRANKRIJK

PARIS den 15 mei.
Het hof zal heden middag naar Neuilly vertrek-
ken, alwaar vele toebereidselen tot ontvangst der
koninklijke familie zijn gemaakt.

— Het aantal der bij gelegenheid van de konings-
naamdag tot ridders van het legioen van eer be-
noemde personen wordt op tweeduizend vijfhonderd
geschat.

— De kamer der Pairs heeft het einde haren zitting
van den 13, en het begin van die van den 14, de-
zer gewijd aan de behandeling der kwestie, be-
trekkende de certifikaten van voorgebragte studien
welke de wet van de kandidaten vordert voor dat
zij hunne rechten geeft tot de universitaire graden.
De graaf Beughot stelde over die certifikaten af te
schaffen, en heeft al het in die inkwisitie strejdige
met de wet aangevoerd, en is door de kamer
kwijtinge welke uafspragt het datgene wat zij weet
daar waar zij het geleerd hebt en welke met eene
gunstige en kleingeestige dwingelandij, de bron

onderzoekt, waar zij uwe kunde geput hebt. Op
de zoo bondige gronden van den redenaar, had
men niets dan drogredenen en de verdediging der
waleuiter antwoord. De heer de la Roche trachtte
zich te verdedigen en te bevestigen in de verklaarde
dat het doel van het onderwerp, het artikel was,
aan alle geestelike genootschappen den oorlog op
leven en dood te verklaren, dat al de scholen onder
het bestuur en den waarborg der Universiteit ge-
steld moeten worden etc. De heer de Gabriac heeft
den spreker bevestigd. Wij vreesden dat de vrij-
heid ook ditmaal veel gevaar zal lijden. (J.d.B.)

— Wat wij vreesden, is gebeurd: de kamer der
Pairs heeft het amendement van den graaf Bonapart
verworpen en het artikel van het ontwerp der kom-
missie, handelende over de certifikaten van studie,
zonder verandering aangenomen. De kandidaten zul-
len bijgevolg het hooft examen leveren, dat zij
hunne kundigheden op eene wettige wijze, dat is
onder het oog der universiteit, verkregen hebben.
« Om de maat vol te weten, » zegt te dierzake
l'Univers, is er nog slechts eene zaak te doen over,
namelijk: den oorlog te verklaren aan België en
aan Zwitserland, teneinde hen te noodzaken het
huis van Brugelette op te heffen, en de Jezuiten
uit Feiburg te verjagen. Uit aanmerking der wet-
ding die de zaken nemen, en de regtmatige ver-
antwoordiging welke zooveel ongerechtigheid in de
harten van alle Katholijken opwekt, zal de uni-
versiteit ons dunkens wel doen, de zaken daarheen
te leiden, indien zij althans al de resultaten wil-
erlangen, welke hare wet haar belooft. Wie zal,
na eene beraadslaging, in welke hare oogmerken
zoo helder zijn aan liet licht gekomen, de afwa-
lige zijn, die de ziel van zijn zoon voor een dok-
tors-diploma zal willen verruilen.

— De minister van openbare werken heeft in de
zitting van de kamer der afgevaardigden van den
15. vijf, ontwerpen van spoorwegen aangeboden.
Deze lijnen zijn: 1° de direkte weg van Parijs naar
Straatsburg door de vallei van Maas, Baple, de
Nancy, met vertakkingen op Rheims en op Metz;
2° die van Parijs naar Nantes aan gene zijde van
Tours; 3° en 4° de dubbele verlenging tot Limo-
ges en tot Clermont van de lijne van Orleans tot
Vierzon; 5° van Parijs naar Chartres, moedende
verlengd worden tot Rennes, en zelfs hantoll.

Deze vijf groote lijnen zullen eene uitgestrektheid
beslaan van 2,200 ellen of 500 mijlen. De staat zal
daaraan te betalen hebben 360 miljoen, en de
kompagnieën 250 miljoen.

— Men meent dat de bevalling der hertogin van
Neupours in de maand augustus aanteleende heb-
plaats hebben.

— Het is bekend dat voor den hertog van Orleans
twee standbeelden te paard zullen worden opgericht,
het een te Algiers en het ander te Parijs. Men
heeft nu plan het oor deze hoofdstad te steunen
op het plein van het paleis Bourbon te plaatsen.
— Het zal eene brochure het licht zien, welke
door den prins van Joinville geschreven is en ten
titel voert: Een woord over den staat der Fransche
spemagt. Volgens sommigen zou de inhoud daarvan
vijandig jegens Engeland en het tegenwoordig
Fransch ministerie wezen.

— Men verzekert dat door de directie van de
he ministerie van finantie sedert eenige dagen
verscheidene vergaderingen worden gehouden, ten
einde een wetsontwerp betrakkelijk het zegel der
dagbladen op te stellen. Het zegel der dagbladen
zou, naar men wil, geheel yervallen, doch daar-
tegenover een belasting op de dagbladen zou
gelegd. In allen gevalle zal dit wetsontwerp
in den loop der volgende zitting door de kamer
kunnen worden onderzocht.
— Een heden middag bij den heer Martinez de
la Roca, ambassadeur van Spanje alhier, aange-
komst Louisa heeft de tijding overgebragt dat
de stankiegt Yehimo de de koming van de
van buitenlandsche zaken in Spanje aangevonden
en zich op weg naar Madrid begaven heeft.

Ongeuk op den spoorweg.

ANTWERPEN 19 Mei. Een vreeslijk on-geval heeft gisteren op den spoorweg tusschen Brussel en Antwerpen plaats gehad. Het was ter hoogte van de station du vieux Dieu genaamd, dat de as van een der rijtuigen is gebroken, waar- door al de wagens die den trein uitmaakten, uit het spoor geraakten. De schok was zoo hevig dat onderscheidene rijtuigen in duizend stukken ver- brozeld werden. Van de zich daarin bevindende reizigers is eene vrouw op staanden voet gedood; eene andere is leden veldend te Antwerpen over- leden, ook verzeert men dat een reiziger eenigen tijd na het ongeval aan de bekomende kneuzingen is overleden. Een twintig- a dertigtal reizigers zijn ernstig gekneusd, en hun toestand boezemt ernstige bekommering in.

De Heer Faider, procureur des konings en eenige geneesheeren hebben zich onverwijld naar het tooneel van het onheil begeven.

De gevolge nadere en officiele berigten zijn door de bovenvermelde spoorweg-ramp (twee personen, meijf vrouwen Th. Belliere en Th. Vrecken beide van Antwerpen) gedood en tien andere onder welke vijf tolbeambten, ernstig gekwest.

De senaat is tegen den 23sten dezer bijeen- geroepen.

NEDEKLAND

Bij besluit van den 18 Mei n. o. 74, heeft Zijne Majesteit den heer J. A. W. Boerkamp, rektor der latijnsche school te Grave, benoemd tot hono- rair lid der provinciale commissie van onderwijs in Noord-Brabant, ter vervanging van den heer Mr. W. A. H. van Tuernhout, burgemeester der gemeente Gassel, overleden.

's GRAVENHAGE den 16 mei.

Gisteren morgen ten 3 ure is Z. M. met eenen buitengewonen spoorreis van hier naar Amsterdam, verder, insgelijks langs den spoorweg, naar Utrecht, en vervolgens naar Soestdijk en het Loo vertrokken. Ten twaalf uren des middags heeft H. M. de konin- gin, vergezeld van de prinses Alexander en Hendrik, mede deze residentie verlaten, en zich naar Soest- dijk begeven. Zaterdag worden hünne Majesteiten alhier terug verwacht.

Den 31 dezer zal er eene totale maansver- duistering plaats hebben. Zij zal beginnen ten 8 ure 14 minuten 's avonds, en eindigen 's nachts ten 1 ure 26 minuten.

De minister van finantien heeft, ter uitvoe- ring van art. 3 der wet van 27 december 1840 (staatsblad n. 79), bekend gemaakt, dat het ge- zamenlijk bedrag van schatkistbijlatten, daargesteld krachtens de wetten van den 27 december (staats- blad n. 78) en 19 juni 1843 (staatsblad n. 25), op den eerste dezer maand beliep de som van 12,786,100 fl.

's GRAVENHAGE den 17 mei.

Zijne Majesteit koning wordt dezen nacht ten 11 ure, komende van het Loo en Soestdijk, aan het station van den rijnspoorweg te Utrecht verwacht, om van daar onmiddellijk met een extra trein naar Amsterdam en vervolgens op gelijke wijze van daar naar deze residentie terug te keeren. Door dit versnelde middel van vervoer kan men dus Z. M. bereids voor 11 ure in den ochtendstond alhier verwachten.

Uit Veerhuizen wordt onder dagteekening van den 19 dezer gemeld.

Gisteren op den middag zag men alhier uit onderscheiden windtroken onweersbuijen zamen- trekken. Een spoedig daarby hadde wij een aller- vreeslijkste en lang aanhoudend ontveder van blikken, en dusden, doodat ook de stevigste ge- bouwen en muren, terwijl het bleek, uit den meest onmiddellijk op den bliksem volgende donder, dat het onweerd ons zeer nabij was. Daar- bij was het ongemak met voortduren en zeer zwa- re hagelval, zoodat in veel en velden zich ge- heel wit vertoonden gelijk door de sneeuw in den winter, en zelfs weder na den middag nog op vele plaatsen de hagel te zien was. De hagelval heeft aan de tuinvruchten en het veld gaande gewas een wat schade veroorzaakt. Ook is de bliksem ingeslagen in den toren van het kerkge- bouwe der protestanten. Men zag kort na het ge- eindigde onweerd den rook uit den toren opstijgen, en het houtwerk was dan ook reeds vrij ernstig aan het branden, en wel in het bovenste gedeelte

van den toren, terwijl het spoedig bijkomen moer- telijk was. Men is er evenwel nog gelukkig in- geslagen om, na moeijeliken en aanhoudenden arbeid, den brand te bedwingen. Aanzienlijk is niet te min de schade daardoor veroorzaakt.

Mengelwerk.

Uitwatering.

Doordrungen van de nijpende behoefte, welke voor een gedeelte van Noord-Brabant bestaat, om op verbetering der bestaande of daarstelling van nieuwe middelen van waterlossing bedacht te zijn, en daaraan de hand te slaan, zoo stelt de redactie van den Noord-Brabander zich voor, onder het bovenstaand opschrift, nu en dan over dat aange- legen onderwerp te handelen.

Welke edeler roeping, kan de drukpers ver- vullen, dan de, slapenden in hun personeel belang te doen ontwaken, en door vermeerdering van plaatselijke welvaart, het algemeen staatsbelang te bevorderen.

Het zijn de middelen van waterlossing der lan- derijen binne dijs van Grave tot Cromvoirt ge- legen, welke dringend verbetering en voorziening eischen.

Immers van af Grave tot 's Bosch liggen duizende en duizende buunders meestal kleigronden, wel is waar door dijken tegen het water der Maas be- schermd, maar waarvan verre weg de meesten aan overvloedig water lijden en door gebrek aan tijdige afwatering veldende ondervinden. Ja waarvan weligt duizend buunders dan iets dan niets aan hunnen bezitter opbrengen, doch waarvoor deze steeds de grond- en polderlasten moet voldoen.

Deze landerijen eene doorlopende vlakte uitma- kende, zijn in hunne natuurlijke waterlossing door dijken gestremd, welke tusschen de verschillende polders gelegen, derzelver eigenaars dwingen, hünne landerijen met water te bezet te doen, en hünne lager liggende bunder daarvan, ten gunsten nedele te zien verschoond; terwijl eene doorlopende waterleiding allen zou noodig helpen, ja velen zou redden.

Door welk tooneel worden de ogen van hem ge- troffen, die van welke zijde ook N. B. hoofdstad nadert? De waterspiegel met eenige weinige dijken en wegen doorklieft strekt zich uit, verder dan het gezigt kan dragen.

De wegen, welke naar het land van Heusden en de prachtige dorpen der Langstraat zouden moeten voeren, die welke 's Bosch met den geheelen Böh- menwaard en wijders met Utrecht zouden moeten verbinden, die welke de gemeenschap met de na- burige dorpen St. Michiels-Gestel en den Durgen zouden moeten vergemakkelijken, zijn onder het water verborgen, of door hetzelfde belemmerd.

Water, water is al wat men ziet en de vreem- deling zoude niet gelooven dat in de omliggende, in den onmiddellijken omtrek eener aanzienlijke stad, een vruchtbare bodem, welke het water be- dolven daar lag, dat een oogenblik dat zich niet zelden, maar bijna jaarlijks voor doet, als ware het onopgemerkt, blijft bestaan.

Hij zoude denken, dat de overstroming een on- overwinbaar kwaad van eene laag tegen dewelke menschen arbeid niets vermag. En hoezeer zoude die vreemde zich niet over het gebrek aan een- stemmige veerkracht bij de betrokkene belanghe- benden ergeren, zoo hij dertien (dat sedert jaren de middelen om in dien toestand te voorzien zijn opgevoerd en bevaamd, dat de hooze regering in hare bezorgdheid voor de algemeene welvaart, zich de zaak heeft aangetrokken!

En die, ondraagbare toestand blijft voortduren, en men tracht, niet de handen de elkander te slaan en aan het water eenen uitweg te bezorgen, maar door alles gered en zijne redde te zoeken zoude wor- den. Dit is nogtans, op dit is, eene verkenning die is eene bewezen waarheid. Ja, eene treurige raad- slaak, op dewelke de redactie de aandacht harer lezers heeft te vestigen.

Univers de stemming der Pairs-kamer becomt deelende, met betrekking tot het artikel der wet op het onderwijs, waarin naar de redactie der commissie, alle godsdienstige kongregaties niet wettelijk in Frankrijk erkend van het onderwijs worden uitgesloten, zegt deswege het volgende

Frankrijk isiet op dit oogenblik eene gewigtige gebeurtenis plaats grijpen. Het is niet alleen te doen om het onderwijs aan de klooster-orden te verbieden; men wil die verbannen, men wil die letterlijk buiten de wet stellen. Zoo ver gaat de nieuwe geïmproviseerde redactie der commissie, waarvan de hertog de Broglie het orgaan is, en welke de kamer der pairs gister heeft aangenomen. Deze redactie, in strijd met de gevestigde regts- bedeeeling, doet de revolutionnaire wetten, een besluit van reaktie, dat van messidor XI herleven, hetwelk de onmiddelijke ontbinding, en verstrooijing beveelt van iedere congregatie, welke onder voor- wendeel van godsdienstige gevoemd is, gesloten is.

Deze wet is door het ongebruik vernietigd. Het bestuur voert die niet uit; het viudt het hatelijk, die te doen uitvoeren. Maar het wil, dat dezelve als het zwaard van Damokles dreigend blijve op- gehangen boven het hoofd van twee tot drie hondrd Franschen, die de enorme misdaad hebben begaan van aan de vrijheid en aan de gelijkheid voor de wet te gelooven!

En waarom? Kan het er bij winnen, dat ook het Katholicisme zijne geschaadtochten heeft? En welke mannen! Don Gérard, pater Ravignan, pater Lacordaire! En indien zij nog leefden, Bourdaloue, Massillon, en Vincentius a Paula!

Of wij zouden hebben kunnen begrijpen, dat een lid (de heer Isambert of de heer C. Dupin, bij voorbeeld,) opgestaan ware, om een bill van uitsluiting tegen de jezuiten voor te stellen. Wij zouden kunnen begrijpen, dat hij die uitsluiting uitstrekke aan alle orden, wier generaals niet in Frankrijk woont. Dat ware een uitsluiting, waer Katholiek, want de tegenwerpingen, die men tegen een vromden superieur aanvoert, zijn allen toe- passelijk op den Paus, die altijd, wat men ook doen moge, de geestelijke generaal van alle Katho- lijke gewetens zijn zal. Maar nindelijk, dit ware niet eene officiele en volkomen loochening, de algeheele verbeurdverklaring geweest van alle re- ligieuse instellingen, van alle voorledene tegen- woordige en toekomstige kloostergeloften; dat is te zeggen, de verloochening en de verbeurdverkla- ring van het Katholicisme, zoo als hetzelfde bestaan heeft sinds zestien hondrd jaren, sinds de eeuw van den H. Paulus ereijnt. Ja, sinds tien hondrd jaren heeft de Kerk twee andere, die wereldlijke en reguliere geestelijken, die in Frankrijk, waar ieder zijne godsdienstige vrijheid bejdet, zoo als het charter zich uitdrukt, en voor zijne godsdienst gelijke bescherming erlangt, is de kerk wij men doot haar niet, men vervolgt haar niet, men verbannt haar niet af, ziedaar alles.

Frankrijk heeft Katholijken gevonden, die zich tot verantwoordelijke bewerkers dier wettelijke ver- minking verleend hebben! En men heeft vrienden der vrijheid gezien, die in Frankrijk ongeoorloofd verklaaren, wat in Turkye wordt toegelaten, waar de kongregatie van den H. Vincentius a Paula openbare scholen bezit! En men heeft staatsmannen ontmoet, die de eenparige flagten der bisschoppen bevestigd hebben door deze openbare beleediging.

Spreken wij niet meer over de jezuiten. Spre- ken wij over de Katholijke Kerk, welke noch onder kloosterorden bestaan heeft, sinds zij uit de katakomben is verzezen. Eene wet van uitsluiting tot eene wet van verdachten te maken tegen in- stellingen, die haar dierbaar zijn, en niet gevoelen dat men haar wonden toebrengt, of het te gevoelen en het niet achten! Indesdaad, ziedaar wat een ontrouw, medel, wat een ijdler heit is, die zijn vaderland lief heeft!

De hertog de Broglie verklaarde in zijn rapport dat men het beschouwende leven aan niemand verboden. En nu zien wij hem in eene wet op het onderwijs politiek maatregelen bekrachtigen, welke aan door het geloof verboden menschen verbieden samen te leven en samen te bidden. Wij meenen te dronken? Men waagt zich af, op dit in een wijland gebaart op een christelijken bodem, in het vaderland van den H. Bernardus, van den H. Vincentius a Paula, van den kardinaal de Bèulle, van Masillon en van dien abt Ranée wiens levensbeschrijving nu onlangs door een doorluchtig schrijver is uitgegeven.

En gij meent, alzoo de magt te versterken? Gij meent, alzoo de godsdienstige bevrediging van het land bevorderlijk te zijn? En gij meent staatsmannen te zijn!

Wat ons aangaat, wij haten u niet, wij zullen geen oproer maken, gij weet het te goed; maar wij zullen al de krachten onzer ziel verzamelen, om u te beklagen, en ons zelve de woorden te herhalen, welke God ons geleerd heeft: **VADER, VERGEET HET NIET, WANT ZIJ WEDEN NIET, WANT ZIJ DOEN.**

De aanneming door de kamer der Pairs van het artikel der wet op het middelbaar onderwijs, waarbij aan niet wettelijk erkende religieuze kongregatiën verboden wordt, anderzins te geven, heeft bij de Parijssche pers veel strijd veroorzaakt. Het *Journal des Débats* staat met de *Constitutionnel* op den voorgrond en heeft de *Siècle* en den *National* op zijde, om dien hatelijken maatregel toe te juichen. Maar daar tegen over staan *l'Univers* aan het hoofd, de *Quotidiens*, de *Press*, de *Courrier Français*, de *Commerciaux*, en eindelijk onder anderen ook de *Globe*, die zich nu ook verklaard heeft. Ziehier hoe de laatste zich uitdrukt:

Het *Journal des Débats* verklaart, dat het groot gevaar voorziet, noch het Julij-bestuur door de wrijving der Jezuïten. Wij, voor onze rekening verklaren, dat wij nog een groot gevaar voorzien: het is de bespitting en de schandde, waarmede betzelve zou overladen worden, door de kortzigtige onverdraagzaamheid der universiteit, indien men het niet begeent; het is die geest van overheersching en vervolging, welke banier onze wijsgeeren hebben ontroid; het is die absurde en schranderende aanmatiging, welke sommige lieden zich veroorloven, van een glas van Ronachen, de naam der wet buiten de wet te stellen.

Wij begrijpen en nemen aan, dat men de orde der Jezuïten buiten Frankrijk sluit, dat is, dat men hen verbiedt, zich daar te vestigen, goederen aan te koop, en te bezitten; maar dat men in het geweten indringt van alle burgers, dat men als bij inkwistie, hun bijzonder leven naspeut, en hunne bijzondere gevoelens, en dat men het noodzaak, te zijnde bevoegd te zijn om de jeugd te onderwijzen, te verklaren en te ondertekenen dat zij noch tot de orde der Jezuïten, noch tot eenige door de wetten verbodene orde behooren, ziedaar wat zoo monomane als nutteloos is, ziedaar wat zelfs de eerste beginselen van vrijheid, beleedigt; ziedaar wat Frankrijk en alle redelijke overwinningen, die er van zoude doen teruggaan; ziedaar wat herstellend zoude, wat de geest van onverdraagzaamheid, onbilligheid, tyraniek, geweldadig, verrijkt heeft; ziedaar wat het Julij-bestuur werkelijk in gevaar zoude brengen, ja, sluit de ommekeer der Jezuïten, zoo lang buiten als gij wilt, maar sluit de vrijheid niet buiten.

Het *Rechtsbijl.* spreekt zich uit over het Julij-bestuur. Het spreekt van de vrijheid, en zeer schandde. Het goeternement heeft eene orde, niet te erkennen. Maar tusschen niet erkennen en verwerpen is een onbetwistbaar afstand. Men kan eene wet niet verwerpen, zonder dat men het recht der wetten aan zichzelf ontneemt.

Het *Rechtsbijl.* spreekt van de Nood-Deur, die nu al in de wetten is aangevoerd.

De wereld juicht sinds meer dan twee duizend jaren de wijsgereen toe, die Sokrates, door den geest van onverdraagzaamheid geslagt, wreken, welke de wijsgereen hebben der wereld die toetsingel, die bewondering ontstonden; want nu zijn het de filosofen zelve die vervolgen. Het is Sokrates, die het vergif voorbereidt en het te drinken geeft aan zijne leerlingen. Gij waart dan diets, dan afgrijpselijke kwakzalvers, o filosofen! Past op, de wereld gaat het gelooven; want gij hebt slechts tegen de onverdraagzaamheid geschreeuwd, omdat men zich daarvan tegen u bediende; en nu dezelve u dienstig is, nu vindt gij honderde redenen om dezelve te billijken. Naar uw beweren is het *la raison d'état*, die beveelt onverdraagzaam en onrechtvaardig te zijn! Ach, wacht u zulks te gelooven; er is geen staat, die er belang bij kan hebben, zulke traurige beginselen tot grondslag te nemen; en indien gij u niet schaamt ten uwen nutte te bezigen, wat gij altijd hebt veroordeeld en vervloekt, de wereld zal zich voor u schamen; zij zoude er van walgen en u met schande overladen.

Advertentien.

* Heden beviel zeer voorspoedig van eenen welgeschapen **ZOON**, vrouwe R. M. P. VAN DER VOORT, echtgenoot van F. J. M. RITS, 's. Bosch, 18 Mei 1844. Notaris.

* Men vraagt, om, zoo spoedig mogelijk in dienst te treden, eenen

MEESTERKNECHT IN EENE BIERBROUWERIJ. Hij moet van de Roomsche Katholieke Godsdienst zijn, ongeveer 20 jaar oud wezen, en alle werkzaamheden van **Mouten en vrouwen van Bieren** kunnen verrichten, en overigens bekwaam zijn tot allen arbeid, die tot het vak betrekking heeft. -- Met gefrankeerde brieven, adresseere men zich, onder de letter **Z.** bij den Boekdrukker **ONZ. THIEME** te Arnhem.

DEPARTEMENT VAN FINANCIËN, OPENBARE VERPACHTINGEN.

De **ONTVANGEN DER DOMEINEN**, te 's Hertogenbosch, zal, als daartoe gemagtigd, ten overstaan van daartoe betogde Autoriteiten, op den natiëneden plaats en dagen een

VERPACHTEN: Op **Krijdag**, den **31 Mei** 1844, des middags ten 12 ure, te 's Hertogenbosch, in het Stads-koffijhuis bewoond bij **W. REGGERS**.

ONDER 's HERTOGEN BOSCH en onder de **GRASGEWASSEN** der Vestingwerken van 's Hertogenbosch, en daaronder behoorende **Fontein Isabella**, en **St. Antonia**, metgedede di van de Veldwerken onder **Hiltham** en **Rasmalen** verdeeld in 35. Perceelen en zulks naar het Salvoan van den jaer 1844.

Op **Maandag**, den **3 Junij** 1843, des namiddags ten 1 ure, ten huize van herbergmeester **THIJSSSEN**, bij de Kerk te 's Hertogenbosch.

ONDER GAASE en BEERS Ongreepertig Bunders te veld, staande **KLAVER** op de gronden van het gewaen Graaf Gablesch Bosch, verdeeld in 128 Slagen, en een

Op **Dingsdag**, den **4 Junij** 1844, des voormiddags ten 10 ure, te **Graaf Gablesch** in de Meijuvroude, de **Wed. O. SCHOONENBERG**, rinde Roekam, te veld, op de afdoelende salvoan van den jaer 1844.

ONDER GRAVE Het **GRASGEWAS** der Vestingwerken van den linker Maasoverder stad **Graaf**, verdeeld in 128 perceelen, naar het Salvoan van den jaer 1844.

Op **Woensdag**, den **5 Junij** 1844, des voormiddags ten 10 ure, te **Graaf Gablesch** in de Meijuvroude, de **Wed. O. SCHOONENBERG**, rinde Roekam, te veld, op de afdoelende salvoan van den jaer 1844.

ONDER GRAVE Het **GRASGEWAS** der Vestingwerken van den linker Maasoverder stad **Graaf**, verdeeld in 128 perceelen, naar het Salvoan van den jaer 1844. Vaart met de stier de **W. R.** in 's Hertogenbosch.

's Hertogenbosch verdeeld in 47 perceelen voor het seizoen van den jaer 1844.

Andere wijzen bekomen ten kantore van den **Ontvanger der Domeinen**, gevestigd in de **Paarstraat**.

De **ONTVANGERS** voornoemd.

H. W. VAN GRASVELD

's Hertogenbosch, den 17den Mei 1844.

De **ONGELDEN** moeten **DAPPEL** bij el Perceel worden voldaan.

Uit de hand te koop EEN ZOO GOED ALS NIEUW **HARDHOUTEN BILLARD** en verder **SOCIÉTÉ-GERIEE**, te bezorgen bij den Heer **P. VERLEG**, in de **Zouwerstraat** te **Tilburg**.

TE HUUR, DRIE GESTOFFEERDE KAMERS, met een **STAD** voor drie paarden en een **KOETSHUIS**. Te bezorgen bij den **Uitgever** dezes.

Op den XXIX en XXX Mei, zullen **NAYLER EN C^o**, publiek verkopen, in het **Oud-Keizershof**, **Apostelstraat**, alhier, **BOEKEN, PLAATWERKEN, LIEFHEBBERIEN, ENZ.** waaronder vele **Nuttige en Ras uitgekomenne werken**, de **Aandacht der Liefhebbers** overwaardig. **Op Dingsdag en Woensdag (28 en 29 Mei)** te **Zien**.

Aanbesteding. Op Dingsdag den 28 Mei 1844, des voormiddags ten 11 ure, zal ten huize van de **Weduwe SNELLENS** te **Borkel** publiek worden **Aangebested**:

HET BOUWEN EENER KERK EN PASTORIE, voor de Roomsche-Katholieke Gemeente, te **BORKEL en SCHAFT**. Het **BESTEK en TEEKENING**, waarop deze aanbesteding zal plaats hebben, liggen te veld bij den **Welferwaarden Heer Raoua van Borkel N.B.** Te Borkel is uit de hand **TE KOOP** een **ALTAAR**, twee **MISSALEN**, **KELK**, **REMONSTRANTIE**, en alle soorten van **ONNEMENTEN** tot eene **Kerk** behoorende.

Alle dagbladen der **Gezamenlijke** hebben tevenschap gegeven der verkregen uitwerk, selein de **ROSPITALEN** door de **Rob anti-syphilitique**.

GRAUDEAU DE SAINT GERVAIS geneezing der syphilitische ziekten, jong of oud, verouderd. Dit nieuwe geneesmiddel uit planten te zamengesteld, geneest volkomen zonder kwik de huidziekten, die voortkomen uit eenen ziekte van het bloed, en herstelt alle toevalen door de kwik veroorzaakt.

De Heer **GRAUDEAU DE SAINT GERVAIS**, schryver van eene verhandeling over de geheime ziekten, die aelto in de **Fransche**, geeft gratis consultation door brieven, aan hem geadresseerd, Rue Robert N. 10 te **Paris**.

De **ROB. ANTI-SYPHILITIQUE** van den Heer **GRAUDEAU DE SAINT GERVAIS**, is alomtdaer bekend in de Nederlanden: te Amsterdam bij **Buyten**, te Haarlem bij **Goed bij Leconte**, te Rotterdam bij **Van der Grinten**, te Brussel bij **Gravenhage**, te Straatsburg bij **Lehmann**, te Leipzig bij **Horixmus**, te Londen bij **Deighton**, te Antwerpen bij **Johannes**, te Gendarm bij **Schelle**.

HEDEN, zaterdag 18 Mei 4 ure, te veld, te **W. S.** 10, 60, 100, 150, 200, 250, 300, 350, 400, 450, 500, 550, 600, 650, 700, 750, 800, 850, 900, 950, 1000, 1050, 1100, 1150, 1200, 1250, 1300, 1350, 1400, 1450, 1500, 1550, 1600, 1650, 1700, 1750, 1800, 1850, 1900, 1950, 2000.